

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תקעה ♦ שנה יא

פ' ויגש ♦ יא טבת ה'תשפד

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באוזני אדוני וגו'

והקשו המפרשים להבין מעשה יהודה, שמקודם אמר יהודה, מה נדבר ומה נצטדק האלוקים מצא עון עבדך הננו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו, והשיב לו יוסף חלילה לי מעשות זאת האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם, ואיך תוך כדי דיבור ויגש אליו יהודה ודיבר דברים עתיקים ודיבר אליו קשות (רש"י) ומדבריו הקודמים שאמר מה נדבר וגו' נראה כי כלו לו ליהודה דברי הפיוס וקיבל המשפט של יוסף ואיך תוך כדי דיבור שינה את דעתו.

וכתב האוה"ח הק' כי מקודם חשב יהודה כי מה' יצא הדבר כי מצא האלוקים עונם, ולכן השלים עם הגזירה, אבל כשראה יהודה שלא קיבל יוסף אלא את בנימין בלבד, אמר הרי זה לך לאות כי לא על עון נתפסו שהרי בנימין לא היה לו חלק בחטא של מכירת יוסף, ומעתה עמד הדבר לצד בחירת הבחירי שהוא יוסף, ולכן ניגש אליו יהודה, כי הבין כי הגזירה לא מאת ה' באה, וכיון שאין הענין בא אלא מיוסף, ואליו הם הדברים מסורים לאשר יחפוץ עשות ולכן ויגש אליו יהודה עכ"ל.

ובדרך אפשר יש לומר דהנה אמרו חז"ל הנפטר מחברו לא יאמר "לך ב'שלום" אלא יאמר "לך ל'שלום", ולכן מקודם שאמר יהודה מה נאמר וכו' וקיבל עליו המשפט שאמר הנני לעבדים, אבל מכיון ששמש שיוסף אמר ואתם עלו ל'שלום אל אביכם ולא אמר "בשלום", הבין יהודה שיש עוד תקוה לשנות את הגזירה ולכן ויגש אליו יהודה וגו' לבקש רחמים, ובאמת זה הועיל ליהודה. ועוד אפשר לומר בדרך רמז, ומקודם נביא את דברי הרבינו בחיי מה שכתב בספרו בזה"ל: ועל דרך הקבלה מה שנחתמה פרשה זאת (מקץ) בפסוק "עלו לשלום אל אביכם" זה רמז לעשרה הרוגי מלכות אשר עלו לשלום אל אביהם שבשמים אחר שנתלבנו ונצרפו מחטאו של יוסף, וכבר ידעת כי כתונת הפסים היה תחילת הסיבות וראשית גלגול הדברים ונחשב להם לאכזריות גדול מה שטבלו הכתונת בדם השעיר ואומרו לאביהם זאת מצאנו. לפיכך היה העונש בהם בגופם שהתחיל השעבוד בהם אחרי מות יוסף מיד, ואחר זמן בהרוגי מלכות שנידונו בגופם, כי הגוף הוא כתונת הנפש, ועל כן תמצא בפרשה זו עשרה פעמים "האנשים" לרמז על עשרה הרוגי מלכות, כי היה לו לומר "אחי יוסף" או בני יעקב וכו' וסיים בסוף וכתב שכולם הוחלפו, וכשם שהוחלף יצחק באיל והוקבע לו שכר כאילו הוקרב וכאילו אפרו צבור על גבי המזבח, כן הוחלפו חכמי ישראל באחרים שנשרפו הם ולא חכמי ישראל דכיון שטעמו טעם מיתה במה שנתפסו ונגמר דינם לכך הם קיבלו עונשם והרי זה כאילו נהרגו עכ"ל.

והנה לא פירש הרבינו בחיי למה באמת הם הוחלפו באחרים והם ניצלו מעונש מכירת יוסף.

ולפי ענ"ד נראה לומר דבר חדש, דהנה כתוב: ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו', וכתב באור החיים הק' שיהודה באומרו "בי אדוני" נתכוין לומר שהוא גונבו ולא בנימין, ורק הנחתו באמתחת בנימין ומעתה שורת הדין נתן כי רק הוא ילכד כי בנימין מכחיש ויהודה מודה הוא יהיה עבד עכ"ל

המשך בעמ' ב'

דברות קודש מרוך רבינו עטר"ר שליט"א

ויגש אליו יהודה וגו' (מ"ד י"ח)

אין הגשה אלא לתפילה, ותפילתו של איש ישראל חייבת להיות לא על צערו, אלא בי אדני על צער השכינה.

כמו כן יהודה הוא אותיות ולשון של הודיה, שצריך להתפלל תמיד בהודיה ושבח על כל החסד אשר עשה השם עימנו, בצירוף בקשה על העתיד.

וגם אשר לא נראה לנו בעינינו שהוא דבר טוב גם נודה, כי כל דבר שהשם עושה, הוא רוצה את טובתינו.

ויאמר בי אדוני

ומה שכתוב בסמוך ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני, כוונתו שאמר יהודה ליוסף שיתכוון כי הוא הולך לדבר עמו דברים קשים, שכן אמרו חז"ל שכל 'דיבור' שבתורה הוא לשון קשה. וקשה, האיך יהודה שבא לדבר לפני המלך מקדים ואומר שהולך לדבר דברים קשים וחריפים עוד בטרם פתח את דבריו? ויובן על פי רש"י שאומר "דבר באזני אדני" – יכנסו דברי באזניך. ואל יחר אפך – מכאן אתה למד שדבר אליו קשות. כי כמוך כפרעה – חשוב אתה בעיני כמלך זה פשוטו. ומדרשו, סופך ללקות עליו בצרעת כמו שלקה פרעה על ידי זקנתי שרה על לילה אחת שעכבה. דבר אחר מה פרעה גוזר ואינו מקיים, מבטיח ואינו עושה, אף אתה כן, וכי זו היא שימת עין שאמרת לשום עינך עליו. דבר אחר כי כמוך כפרעה אם תקניטני אהרוג אותך ואת אדוניך.

כלומר, שיהודה דיבר אליו קשות, ואמר לו שאמנם הוא לא המלך אלא מושל, אבל חושב הוא בעיניהם כמו פרעה עצמו. ועל פי המדרש, הוא איים עליו בדברים קשים, שלא כדאי לו להקניטו שכן הם למודים מאבותם ומאמותם שמי ש'מתעסק' אתם מפסיד ונפגע! הנה אנו רואים בדברי רש"י, שמתחילה דיבר אתו רכות, אבל אחר כך דיבר אתו קשות מאוד.

ואפ"ל שבא ללמדנו שתוכן ותוצאת השיחה תלוי באדם עצמו שאם מדבר ומוכיח את חברו בדרך נימוס ובתוכחת אהבה שקודם כל מביע בפניו את חיבתו ואהבתו אליו ורק אח"כ אומר את תוכחתו הרי אז יקבל את דבריו ואם יחל מיד בתוכחה ובדיבור קשה הרי התוצאה תהיה הפוכה, וכן הוא בחינוך הבנים.

ונדייק זאת בפסוק ויגש הוא לשון גישה אומר לנו הכל תלוי בגישה של האדם, ויאמר בי אדוני דהיינו זה תלוי בי, תוכן השיחה והתוצאות שלו, תלויות רבות בגישה ובסגנון, בו אדבר עם אדוני אם הן בדיבור קשה או בלשון רכה.

יהי רצון שנחנך את בנינו בדרך התורה והחסידות ולהשפעות טובות וכל הישועות, ונזכה לביאת משיח צדקינו במהרה בימינו.

פרנס השבוע

ידידינו עוז המשפיע הנודע לשו"ת אוהבן של ישראל

הרה"צ פנחס אליהו רבינוביץ שליט"א

בן אדמו"ר מביאלא פשיסחא ומרבני קהל חסידים באשדוד

לרגל השמחה במעונו בנישואי הבת

עב"ג החתן הר"ר נחמן חיים טירר הי"ו

יה"ר שירון רוב נחת ותענוג דקדושה מכל יו"ח

הצדיקים ובפרט דרך הבעש"ט הק' ותלמידיו שיעקר עבודתם היה בתפילה (ומוכן שזה יחד עם לימוד התורה) וכפי שכל המאור ושמש. וכפי שזכינו בדורינו לראות ולהסתופף במחיצת רבותינו הק' זי"ע שהיה עיקר עבודתם נעבודת ה' ע"י התפילה בבחינת וכל עצמות שהיה תאמרנה, ולכן נתחזק כולנו לילך בעקבותיהם להתחזק בתפילה ובלימוד התורה הק' בהתלהבות של קדושה ובפרט שאנו בזמן של עקבתא דמשיחא וכבר כתב הרה"ק ר' חיים ויטאל זי"ע תלמידו של האר"י זי"ע שיעקר עבודת ה' בעת הזה הוא עבודת התפילה בכוונה, ולכל הפחות להבין פירוש המילות ובזכות זה נזכה להגאל בגאולה השלימה בקרבו ונזכה לבנין בית המקדש, ושם נעבוד את ה' ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות ועורבה להשם מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות, מתוך רחמים וחסדים מגולים במהרה בימינו.

הילולא דיעדיקיא

הרה"ק חיים מרדכי מנדבורנה זי"ע א'
יא"צ ט"ו טבת

מעודי הבחנתי אצל הרבי בהנהגה מעניינת בדרך גישתו אל הבחורים, ובחכמה יתירה נהג כן, לדרוש מכל אחד כפי כוחו ודרגתו, על דרך שאמר שלמה המלך "חנוך לנער על פי דרכו". וכך הייתה דרכו: כאשר ראה אצל אחד התלמידים המצוינים דבר שהצריך הערה ומוסר, לא חסך במילים אלא העיר בדברים חודרים ומפלחי כליות. אולם הבחורים שלא נמנו על המצוינים, הם לא שמעו מהרבי שפה זו... אליהם תמיד דיבר בדברים נעימים, ונהג כלפיהם על פי רוב בימין מקרבת ואמירה רכה.

זכרוננו שפעם נכנסתי לבית מדרש תוך כדי ויכוח עם בחור אחר מהישיבה, והקולות עלו יותר מהמידה. בדיוק שמע זאת הרבי, והוא פנה אלי מיד והעיר את תוכחתו: "וכי כך מתנהג בן תורה? מתווכח בקולי קולות... הרי 'דברי חכמים בנחת נשמעים', בעדינות ובדרך ארץ". ואילו לבחור שלצדי לא אמר מילה, משל לא היה כלל חלק בוויכוח הזה... ואמנם מתחילה הציקה לי המחשבה הזאת, אך לאחר ההתבוננות הבנתי היטב כי במכוון עושה הרבי כך, שכן אילו יגער בבחור פלוני, למחר הוא עוזב את הישיבה ומי יודע לאן ילך... ואכן לימים הוכח שהנהגתו המחוכמת הייתה סוד הצלחתם של בני הישיבה, שעלו כל אחד עפ"י דרכו על התלם הראוי לו ועל המסילה העולה בית קל.

בזכרוננו מעשה נאה שאירע פעם: על יד ביהמ"ד התגוררו בעבר שכנים רעים שאינם שומרי תורה ומצוות, והיו מתנכלים הרבה באמתלאות והצקות שונות לחסידים. הם היו מתלוננים על שכביכול מרעישים ומפריעים למנוחתם וכיו"ב, והיו אלו דברים חסרי שחר שכל מטרותם להציק. פעם לא הסתפקו בהפרעותיהם שלהם בבילי שבת, אלא הגדילו לעשות כאשר הגישו תלונה במטרתה על הרבי והחסידים שעורכים את הטיש באישון ליל, ומפריעים בזמרתם וקולותיהם

באו מספר שוטרים לבית המדרש לברר את הדבר, והסבירו להם החסידים שכאן בית מדרש של רבי צדיק אשר עורך את שולחנו ותפילותיו, והכל בנעימות וכדרך העולם ללא שום הפרעות חלילה למאן דהו. אך אלה לא השתכנעו, ונקבעה פגישה עם הקצין הממונה עליהם כדי להסביר לו את מהות בית המדרש והקהילה. בפגישה דיברו על לבו והסבירו לו שאך התנכלות היא על בית נדבורנה מצד השכנים צרי העין, ובאמת אין כאן שום הפרעה, והלה אשר שמע כי בית המדרש עומד בראשות אדמו"ר, ביקש להיפגש בעצמו עם הרבי כדי לדבר עמו על כך. הסכים רבינו לקבלו, וקבעו לו זמן.

כשהגיע הציג את התלונות שהשכנים מתלוננים כנגד החסידים, ואז אמר לו הרבי: "תדע ששקר דוברים האנשים הללו, ובאמת אפשר לישון טוב מאד ואין כל הפרעה. הנה, אני יושב כאן בבית המדרש בראש השולחן מדי שבת, ומשני צדי השולחן יושבים אנשים. ומה אומר לך, מספר לא מבוטל מהם ישנים טוב מאד בעיצומו של ה'טיש'... ואין הם בבניין סמוך, או בחדר סמוך. יושבים הם כאן בפנים, בתוך כל הרעש!... אלא על כרחך שרק עלילה היא זו ותו לא". הקצין התרשם מכך, ובשבת הקרובה בא לראות בעצמו. הוא ראה שאכן חסידים מנמנמים על השולחן, וביטל מיד את התלונה...

(מתוך דברי רבינו זי"ע מקראלי שפורסם בגיליון 'נדברה נא' נדבורנה)

ולפי זה חשבתי לבאר ונקדים את פירוש הספרים הק' על תיבת הכתוב "אליו" שאמרו שזה רמז להקב"ה שאיליו דיבר יהודה ורק שנדמה כאילו דיבר עם יוסף, ולכן אפשר לומר לפי דברי קודשו של הרבינו בחיי הנ"ל, שהפסוק שכתוב "ואתם עלו לשלום אל אביכם", מרמז על עשרה הרוגי מלכות, ולכן משמע זאת יהודה, עלה בדעתו להציל אותם ויאמר "בי אדוני" כלומר שאני חייב בכל זאת כי אני בלבד אמרתי למכרו כי כך כתוב בפסוק שאמר יהודה "לכו ונמכרנו לישמעאלים וגו' וישמעו אחיו, ופירש רש"י שאחיו קיבלו מניה, שהסכימו לדבריו, ולכן להלן כתוב "ויהי בעת ההוא וירד יהודה מאת אחיו וגו' ופירש רש"י הק' "שהורידוהו אחיו מגדולתו כשראו בצרת אביהם, ואמרו לו אתה אמרת למכרו, ואילו אמרת להושיבו, היינו שומעים לך, ולכן טען יהודה "אליו" כלומר להקב"ה כביכול למה אתה רוצה להרוג מכל עשרת השבטים משום מכירת יוסף, הלא בי "אדוני", כלומר אני החייב ולכן מספיק רק אחד שיהרג בעון הזה ולא מכל השבטים, שיהרג אחד המיוחד שבהם מחכמי ישראל, ולכן קיבל הקב"ה את דברי יהודה ונפטרו כולם, ונתחלפו באחרים ונדמה להגוים שהם שרפו את חכמי ישראל, ואפשר לומר ולהוסיף שגם משבט יהודה לא נשרף שום אחד, דמכיון שהשם יתברך ראה את מסירת נפש של יהודה שרוצה להציל את התשעה שמכל השבטים ולומר שרק הוא החייב את התשעה דהיינו את מסירת נפשו של יהודה שרוצה להציל את השבטים שהוא שבת יהודה, חמל ה' גם עליו וכולם נפטרו ממיתה ורק שטעמו טעם מיתה במה שנתפסו ונגמר דינם ולכן הם קיבלו עונשם והרי זה כאילו נהרגו, (כמו שמביא הרבינו בחיי ראה לעיל לשונו). והנה מפרש הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב זי"ע (צבי לצדיק עה"ת) הפסוקים של ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני, על פי הידוע מדברי הבעש"ט הק' בפירוש הפסוק בתיילים ימלא ה' כל משאלותיך, שיעקר בקשת האדם בתפילותו צריך להיות על כבוד השכינה הק' והיינו מה שכתוב ימלא ה' פירוש שיתמלא שמו יתברך במילואיו ואח"כ כל משאלותיך שבמילא יהיה לך גם בקשתך וזה הכוונה ויגש הגשה לתפילה שבשעה שאדם מישראל עומד להתפלל קודם כל צריך להיות הכוונה אליו במה שנוגע לכבודו יתברך, יהודה הוא אותיות הוי-ה דהיינו שיתמלא ה' במילואיו ואח"כ יאמר בי אדוני, אפשר לבקש צרכיו, ואז בוודאי יהיה נהנה מתפילותו.

וכעין זה פירש מו"ר כ"ק אדמו"ר זי"ע הכ"מ על הפסוק ויגש אליו יהודה במדרש איתא אין הגשה אלא לתפילה ולפיוס, פירוש שצריך לעשות הגשה לתפילה, שיבוא בהכנה ובהתבוננות מי אנכי ולפני מה אני עומד להתפלל, ויאמר בי כל מה שאני מדבר בדברי התפילה לפניך, הכל הוא מאדוני, רק מכוון שנתת לי, ומכל חפצי עוה"ז אין לי שום חפץ וענין רק בך, כמו שאמר דוד המלך ע"ה מי לי בשמים ועמך – כשאני עימך – לא חפצתי כלום בארץ, וידבר נא עבדך דבר באזני אדוני, שלא אפנה במחשבתי אל שום בריה, כמו שאחז"ל אליו ולא למדותיו, ואף לא אכנין דעתי אל כל העולמות העליונים כי אם אל הקב"ה בלבדו עכ"ל.

והנה בדרך מוסר אפשר לומר על הפסוק ויגש אליו יהודה וכו', "שאליו" זה רמז להקב"ה ויהודה מרמז על איש יהודי דהיינו ענין של תפילה, שחז"ל דרשו אין הגשה אלא תפילה, שיהודה ראה שכלו כל הקיצין ואין לו שום דבר שיוכל לטעון ליוסף מכיון שנמצא הגביע באמתחת בנימין זה מראה שהוא גונבו ודינו להיות עבד, ולכן יהודה לא התייאש והתחיל בתפילה לה' יתברך, ואמר בי אדוני כלומר שיש בי ניצוץ הק' שיש בכל יהודי נשמה קדושה ובפרט בשבטי י-ה שהם עדות לישראל, וגם בשמו יהוד"ה יש שם הק' של הוי"ה ב"ה, ולכן התחיל יהודה בתפילה ואמר, "דבר נא עבדיך דבר באזני אדוני" דהיינו להקב"ה שהוא אדוני ואדון כל הארץ, ואל יחר אפך בעבדיך וגו', וזה מלמדת אותנו התורה הק' ללמוד את עם יהודה "קשת" שהוא תפילה בעל עת ועונה, ואין תפילה שלא נשמעת וכמו שאנו אומרים בתפילה, "שומע תפילת כל פה" ולכן אסור לו לאיש הישראלי לבוא לידי יאוש ח"ו אלא יתחזק את עצמו ביטחון ואמונה בה' בעת צרה.

וגם כתוב בשם הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע שיש זמן שלא צריך אלא ביטחון אף בלא תפילה והוא בעת שיש ח"ו קטרוג גדול על האדם, וגם כתוב בשם הבעש"ט הק' שלפעמים צריכין ישראל להתפלל במחשבה בלבד שעל זה אין קטרוג, וזה הוא דרך כל

כניני חיים

ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני (מד, יח) במדרש ידבר נא עבדך וגו' אמר רבי ירמיה בר שמעיה דבר אני מוציא מבפנים ומכניס דבר בנא ומכלה אתכם. והיינו כדרך שאמרו חז"ל (תנחומא וישב סי' א') ניצוץ אחד יוצא משלך וכו' ושוף ומכלה את כולם. - ומזה רואים את גודל כח אנחה אמיתית, שבזה יוכל לשבר את כל המעכבים ולבקוע את כל הרקיעים, ובכל מצב שנמצא האדם, באם יתאנח באמת על חסרון בעבודת השי"ת ולא על חסרונותיו הפרטיים, אזי יתבטלו ממנו כל המניעות וכל העיכובים כלא היו.

(חוקי חיים)

ועינכם אל תחוס על כליכם הרוצה ליכנס בעבודת השי"ת צריך לפרש עצמו מעניני עולם הזה ומתאוות גשמיות, ח"פ עינכם אל תחוס על כליכם, שאל תחוסו על הגוף במה שמהצורך לשבור תאוות הגשמיות, כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא, כי כאשר תזכו להעבדות תזכו ג"כ לזה התענוג הגשמי בהקדושה

(אור לשמים)

ועתה אל תעצבו ועתה הוא לשון תשובה, לכן אמר אע"פ שאתם צריכים לשוב בתשובה על המעשה הזה אשר עשיתם, אך אל תעצבו, לא בעצבות הוא דרכי התשובה, כי התשובה הוא מן התורה שצריך לעשותה בשמחה, לכן ועתה הוא לשון תשובה, כי הבעל תשובה צריך לומר מעתה הנני שב, ולא אשוב לכסלה עוד רק עתה אהיה ברוך ה' מהיום והלאה.

(תפארת שלמה)

ותהי רוח יעקב אביהם וגודל גרם והפסד של עצב ח"ו נלמד מאבינו יעקב בחיר האבות, שזכה למדריגות ודביקות לה' יותר מכל האבות ומכל הברואים, חוץ ממשו רבינו עליו השלום, עם כל זה (אבות דרבי נתן פרק ל"ז) כל שעה שפירש יוסף הצדיק לא שרתה עליו השכינה, וכשנתבשר בבשורת יוסף תיכף ומיד כתיב (בראשית מה כז) ותהי רוח יעקב אביהם, שהוא הופעת והשראת השכינה, (זח"א קצ"א סוע"א) על אחת כמה וכמה כל שכן וכל שכן בהבדלה בלי שיעור גבי איש פשוט מישראל כשהוא בעצבות, הוא בזוי ומבחה ואין שום קדושה בעולם יכול לשרת עליו כלל.

(שומר אמונים מאמר צהלי ורוני פ"ח)

אבות עיתך

חודש טבת - הנה הזה מזלו גדי וטבעו הקפיצה, וכמו ששינוי (בב"ק כא,ב) הכלב והגדי קפצו מראש הגג, וכן היתה מלחמת החשמונאים עם היוונים ענין קפיצה למעלה מהטבע וממדריגתם, קומץ אנשים נגד עם רב כחול אשר על שפת הים מזוינים בכל תכסיסי מלחמה, כי זה הזמן מסוגל במעלות רמות ונשגבות אף שנפלו ממנו ומסוגל לקפיצה כזו, וע"כ בימי היוונים הצליחו החשמונאים בקפיצה זו וזכו לניסים ממעלה מעלה, וכן נשאר לדורות שמי שיקבל עליו עבודת ה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאוד אף שהוא איננו ראוי לכך ועדיין לא הגיע למידה זו יצליח קפיצתו זו.

(שם משמאל)

על כך אמרו בזוהר (זה"ג רע"מ רנח ב) על הפסוק "הממים היו הלוך וחסור עד החודש העשירי, דא טבת, שהוא סוד ניסוך המים בחודש תשרי, ששבעים הקרבנות שכנגד שבעים אומות הולכים ומתמעטים, והשפעת האומות הולכת ומתמעטת עד חודש טבת, שאז מתעורר השי"ת לנצח את האומות העולם מצד מעשיהם הטובים של ישראל, ואז יהפך צום העשירי לששון ולשמחה.

(מאיר עיני חכמים)

כתוב בספר יצירה: חודש טבת המליך אות ע' ברוגז וכו', וצר בהם גדי בעולם, וטבת בשנה וכבד בנפש. עכ"ל

המילה טבת מופיעה בתורה בפסוק (בראשית ו, ב): "ויראו בני האלוקים את בנות האדם כי טבת הנה". בספר "קרניים" כתוב: כי טבת מלשון טובה. ומובא שם גם: **תקבר בשיבה טובה** - ראשי תיבות טבת למפרע. כמו כן נאמר בפסוק עצמו טובה. נמצא, שחודש **טבת** הוא מלשון **טובה**.

(מין רבינו שליט"א)

עשרה בטבת - ועוד טובה גדולה עשה הקב"ה עם ישראל, כיצד שבעשרה בטבת היו ישראל ראוי לגלות מירושלים, שכן הוא אומר (יחזקאל כד, ב) "בן אדם כתב לך את שם היום את עצם היום הזה" וגו', מה עשה הקב"ה, אמר, אם יוצאין עכשיו בציונה הם מתים, מה עשה, המתין להם והגלה אותם בקיץ וכו' וזהו שנאמר (דניאל ט, יד) וישקוד על הרעה היו אומר אף זה טובה

(מדרש תנחומא תזריע ט)

עובדות חיים

דבר לא נתקבל לישיבה, מצאו בו דעות נפסדות והוא קיבל צו ופקודה

לעזוב את הישיבה ללא שהות. "כבר איחרתי את הרכבת האחרונה היוצאת מראדין, אנא, ירשוני לעשות את הלילה בישיבה ומחר אעזוב את העיר" התחנן הבחור, "אין לך מקום בישיבה" באה התשובה. "אבל היכן אליו הלילה?" שאל את החפץ חיים... וכאן התגלתה מידת אהבת ישראל של גאון ישראל האיש החפץ חיים, "בדירתי יש עליית גג תוכל לשכב שם ללינת לילה" אמר, והוא החפץ חיים בעצמו הכין לאורחו מיטה נוחה והלה נשכב ונרדם. ויהי בחצי הלילה והדלת נפתחה בלאט ומתוך החשיכה מבחין האורח כי החפץ חיים שהיה זקן בא ימים נכנס אל החדר לבדוק את מידת הקור בחדר, משהרגיש כי האוויר קריר פשט את מעילו בו היה עטוף וכיסה את הבחור הישן. סיים האיש בקול נרגש וחנוק מדמעות את סיפורו לרבי אליהו ואמר, המעיל הוא מחמם אותי עד היום הזה.

והיה כראותו כי אין הנער ומת (מד-לא)

חסיד ישיש התאונן לפני הרה"ק מקאצק על מצוקתו וחולשתו ועל בניו, שאף שיגע למענם כל ימי חייו, לא משיבים לו את גמולם, ומתעלמים ממצבו ולא באים לעזרו לעת כזאת, השיבו הרבי, מה הפלא הא בתורה מצינו כן כאשר ביקש יהודה לעורר רחמים אצל יוסף שלא יעכב את בנימין, הזכיר את צער אביו יעקב "והיה כראותו כי אין הנער ומת" ומדוע לא הזכיר את צערם של עשרת בניו של בנימין שנשארו בבית, מכאן שגדולה המסירות של האב, לכן, מהבן להאב.

כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן איננו איתנו (מד, כו)

עלילת דם מרושעת התרקמה בעיירה קעלין. בלב האישום ניצב רבי שמואל הלוי קעלין, בעל ה"מחצית השקל". גופת גוי נמצאה ללא רוח חיים כשליצידה סכין שכביכול נהרג בה. גויי העיירה הגיעו לבית המשפט ודרשו נקם מהרוצחים, הם טענו שהסכין שייכת ל"מחצית השקל". נקרא רבי שמואל למשפט ושם נשאל האם הסכין הזו שלו. הוא ידע היטב איזה אישום עומד כנגדו ונגד הקהילה, ובכל זאת השיב בקול רגוע: הסכין שייכת לי, מביתי נגנבה. אולם אני מכחיש כל קשר לרצח. בני הקהילה תמחו לדבקותו של רבם במידת האמת, לפחות בעת שכזו כדאי שישנה ממנה. בסופו של דבר השופטים אכן מצאו כדברי הרב: הסכין נגנבה מביתו והוא זוכה. או אז הסביר הרב למשתאים: כאשר עמד יהודה מול יוסף ונדרש להביא את בנימין, סבר הרי שיוסף לא מכיר את בנימין, לפיכך יכל יהודה להביא כל מי שירצה ולומר שזהו אחיהם. אולם אף בשעת הסכנה דבק באמת והודיע שאינם יכולים לחזור למצרים בלי אחיהם הקטן. (במחשבה תחילה)

ונפשו קשורה בנפשו (מד, ל)

המשגיח רבי אליהו לופיאן צ"ל היה מספר, שהכיר יהודי חופשי שהיה חדר אהבה עזה לתורה ולומדיה, כשהתעניין אצלו מאין צמחה לו אהבה שכזו ומה מקורה, גילה היהודי את מקור הדברים וזה סיפורו: בצעירותו נסע לראדין על מנת להתקבל כתלמיד בישיבתו של החפץ חיים, את הבחינה עבר בקלות והנהלת הישיבה מצאה בו כלי מוכשר בידיעת התורה, אלא שבסופו של

הליכות חיים

שמע ישראל הסימה של העם היהודי

בס"ד, יום ג' ויגש ז' טבת תשפ"ד

ב"ה בזכות זה. הנה לדאבון ליבנו, שומעים אנו שוב ושוב על חיילים ואזרחים יהודים שנהרגו ע"י יהודים, הנה חלק מהטעויות נובעות שלא היתה להם זהות יהודית בולטת, כגון פאות או ציצית, ובפרט בסערת המלחמה שהרי שהאויב התלבש לא אחת במדי חייל ישראלי. וכן שמענו על הפיגוע בכניסה לירושלים בו נהרג אזרח יהודי בשוגג ע"י חייל שטעה בו ועל אף שזעק שהוא יהודי, המשיכו לירות בו והרגוהו.

וכן בשבת שעברה נהרגו 3 חטופים שברחו עם דגל לבן בידיהם, ע"י החיילים שחשבו שהם מחבלים, ועל אף שאחד מהם זעק הצילו הצילו בעברית, זה לא עזר לו והרגו אותו ל"ע.

מאיך שמענו בכל הדורות על רבים וטובים שניצלו, בעת שזעקו "שמע ישראל" שהיא הסימה היהודית.

כפי שמסופר במלחמת העולם הראשונה, היו חיילים יהודים שנלחמו משני צידי הגבול, דהיינו בצבא הגרמני ובצבא הרוסי, רגע לפני שהרגו אחד את השני צעק החייל מצד הגרמני שמע ישראל וענה לו חייל מצד הרוסי ד' אלוקי ד' אחד, ועצרו את האש וכך ניצלו חייהם.

ורק לאחרונה פורסם על חייל יהודי מהצבא האוקראיני, שנלחם ברוסים שרגע לפני... צעקו שמע ישראל, והכירו ששניהם יהודים והפסיקו את האש וניצלו חייהם.

כן סיפר יהודי אחד מהעוטף, שבמצאי שמחת תורה באו לחלצו מהממ"ד ואמר לו שהם צה"ל, לא האמין להם אחר שהמחבלים השתמשו גם הם בטריק הזה, עד שאמר להם שמע ישראל וביקש מהם שימשיכו את הפסוק וכך פתח להם.

ולגבי החשש שהמחבלים ינצלו זאת ויגידו אף הם שמע ישראל בכדי להטעות, ולמשוך את היהודי למלכודת, היא כלל לא קיימת. שהרי לא שמענו באלפיים שנות גלות, שגויים התחזו ליהודים באמירת שמע ישראל, שהיא יסוד ושורש אמונת ישראל.

על כן בוודאי חובה גדולה היא לפרסם, בכל תפוצות ישראל, שבכל עת צרה לזעוק, את הסימה היהודית "שמע ישראל" ובוודאי בזכות יינצלו מכל צרה ומצוקה.

עכ"ד המצפה לישועתן של ישראל

הק' יוסף מוזס

אבד"ק קראלי

בהגה"ק מקראלי זצלה"ה

לשאלתכם, מצ"ב דברי חיזוק ועצה טובה על הדבר הנורא שבמלחמה בארץ הקודש, נהרגים ל"ע יהודים רבים בידי יהודים בשוגג

בפרשתן (בראשית מו כט) "ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו עוד", ופירש רש"י - אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע.

"שמע ישראל, ה' אלוהינו ה' אחד!" קריאה נצחית זו, שנאמרה על ידי בניו של יעקב אבינו, נאמרה על ידי יהודים לאורך כל הדורות. אנוסי האינקוויזיציה אמרו אותה כשהם הועלו על המוקד, ומיליוני היהודים שפסעו למותם בתאי הגזים קראו אותה רגע לפני שעצמו את עיניהם.

הראשונים שקראו 'שמע ישראל' עוד טרם שהפכה למצוות עשה של קריאת שמע, אלו בני יעקב אבינו, במעמד המרגש בו אביהם נפרד מהם לפני מותו. בקריאתם זו של 'שמע ישראל' הצהירו הצהרת אמונה בקב"ה, שמשמשת עד היום ל"שבועת האמונים" בקב"ה, כפי שמובא במדרש בראשית רבה (וילנא) פרשת יחי -

"...מכאן זכו ישראל לקריאת שמע, בשעה שהיה יעקב אבינו נפטר מן העולם קרא לשנים עשר בניו אמר להם שמעו אל ישראל שבשמים אביכם שמא יש בלבבכם מחלוקת על הקדוש ברוך הוא אמרו לו 'שמע ישראל אבינו' כשם שאין בלבך מחלוקת על הקדוש ברוך הוא, כך אין בלבנו מחלוקת. אלא ה' אלהינו ה' אחד אף הוא פירש בשפתיו ואמר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', רבי ברכיה ורבי חלבו בשם ר' שמואל הדא הוא שישאל משכימים ומעריבים בכל יום ואומרים שמע ישראל אבינו ממערת המכפלה אותו דבר שציתנו עדיין הוא נוהג בנו ה' אלהינו ה' אחד."

מי שהניח את היסודות לקריאה זו של 'שמע ישראל' של קבלת גזר הדין בלי מחלוקת עם הקב"ה, אפילו לפני הליכה למוות, היה רבי עקיבא שמעשהו שימש מודל ואבן-יסוד לכל מוסרי הנפש בכל הדורות. וכך מספרת הגמרא במסכת ברכות (ס"א): -

"בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו? היה מאריך ב'אחד' עד שיצתה נשמתו ב'אחד'. יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד."

אחרי שראינו שקריאת 'שמע ישראל' היא אבן היסוד של החיבור ליהדות, נדגיש שזו לא רק ענין של רגש, אלא זו מצוות עשה ואחת מתרי"ג מצוות והיא עיקרה של מצוות קריאת שמע.

גם מעת שפרצה המלחמה בשמחת תורה בטבח הנורא בישובי העוטף בדרום הארץ, שמענו על יהודים רבים וטובים אף כאלו שהיו רחוקים מדתם, שזעקו שמע ישראל-ל, ורבים וטובים ניצלו

פרנס השבוע

הרה"ח יהושע העשיל הי"ו

אב"י בחיפה

לרגל שמחת נישואי הבת עב"ג

החתן ישראל ב"ר משה אהרן רינגל הי"ו

שיתקיים ביום שני יחי באולמי היכלי מלכות ב"ב

יה"ר שירו רוב נחת ותענוג דקדושה מכל יו"ח

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק אברהם אבא ז"ע
בהרה"ק יוסף מפייטסבורג זצ"ל
נלבע י טבת תש"ן
ת. נ. צ. ב. ה

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק חיים מרדכי ז"ע
בהרה"ק איתמר מנדבורנה זצ"ל
נלבע י טו טבת התשלח
ת. נ. צ. ב. ה

לזכר עולם יהיה צדיק

אדונינו מורינו ורבינו
הגה"ק יצחק צבי משה זצ"ל
ברא כרעא דאבוא
אדמו"ר אביגדור מוזס זצ"ל

מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט
זכותו יגן עלינו ועכ"א
ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת

הרבנית רייזל רוס ע"ה
בת הרב שמואל אהרן זצ"ל
נלב"ע יז טבת תשפ"ג
ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת

הגה"צ משה וועבר זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלבע יב כסלו תשפ"א
ת. נ. צ. ב. ה